

so poginile v ribnjakih, ki so bili do dna zamerznjeni. Oziroma na polji in terti je šla pod zlo; mraz je prekretnel mnogo sadnega in gojzdnega drevja; skale in pečine so se razpokale in letele navzdol. Mnogo let je preteklo, preden se je škoda te strašne zime poravnala; vinograde in oljnice so mogli iznova zasajati, in mnogo mnogo let so se vidili kruljevi ljudje, kakor po hudih vojskah, katerim so po zmerzlini persti na nogah itd. odpadli.

Slovanski popotnik.

* V zapisniku društva zagrebskega „za povestnico in starine jugoslavenske, ki je bila 24. p. m., smo posebno radostno čitali §. 41, v katerem načelnik društva gosp. Ivan Kukuljević naznanja, da je spomenik rajnega Stanka Vraza iz vlitega železa in za 383 fl. sr. iz Dunaja naročen nedavno v Zagreb došel in da se bo na grob Vrazov postavil, kakor hitro bojo neke zmotke napisa popravljene. (Nar. Nov.)

* V gledišu Jožefovega predmestja na Dunaji so preteklo nedeljo igrali v praznovanje cesaričnega poroda nalašč v ta namen od gosp. Vacl. Poka-Podebradskega opisano slavnostno igro „Austria“. (Slov. Nov.)

* Knjigarna Zupanova v Zagrebu prejema naročila na veliki krajobraz Hrvatske in Slavonije ujedno z vojniško krajino in enim delom uzkrajnih pokrajin, ki ga je izrisal g. M. Katzenschlaeger in ki pride na svetlo v mnogo listih, prvi list že ta mesec (cena 1. lista 1 fl. 30 kr., z bojami 1 fl. 40 kr.) „Neven“ pravi, da je „ovaj prvi točni i podpuni naših pokrajinah zemljovid“.

* Gosp. Jovan Hadžić pod imenom „Miloš Svetić“ iz prošle dobe v vsakem skoro razdelku knjižestva dobro znan, izdaja na poti naročila v Novem Sadu svoje od 20 let v različnih časnikih raztresene, sedaj v celost skupljene „Pjesne“. Predplačilna cena na 1. knjigo je 1 fl. sr., naročila terpe do konca t. m. (Nev.)

* V Pragi zbuja občno pozornost v česki besedi zloženi kip (statua) „Zaboj“ (vidi „Kraljodv. rokop.“) od mladega českega kiparja g. Kanila Böhm-a. (Lumir.)

* Z nakladom društva slovesnosti serbske v Beligradu je prišlo Ciceronovo delo „de officiis“ v serbski prestavi na svetlo.

* V zalogi knjigara Venedikta na Dunaji je nedavno prišel na svetlo tretji natisk českega in nemškega slovnika gosp. J. N. Koečny-a. Oba dela za 2 fl. 48 kr. Pervikrat je bil ta slovník natisnjen leta 1845.

* „Praž. Nov.“ o ti priložnosti, ko naznanjajo, da nova igra Klicperova „Lazebnik Frydlansky“ je bila v Pragi 4. t. m. s posebnim dopadanjem sprejeta, pristavljajo še, da mnogo českih iger slavnega Klicpera je že prestavljenih v nemški jezik; njegov „Svetislav“ je prestavljen tudi v francoski jezik.

* V Lvovu je prišel na dan prvi del rusinske chrestomatije (ruskaja anthologia), obsegajoč različne pesmi itd. Drugi novejši spisi rusinski (maloruski) so „Molitvenik“ za mladost, „Otec Ihnatij“ povest, „Notajsky drak“, preklad iz češčine; dalje „lvovske noviny“ oznanjajo nov rusinsk časnik pod naslovom „Semejnaja biblioteka“, ki bo izhajal v zvezkih.

* Na vseučilišču v Tubinkah na Nemškem bo kakor v poprejšnih letih tako tudi letos učil dr. Moric Rapp česki jezik.

* „Živa“, časopis prirodnicky, verlo napreduje. 3. list t. m. obsega spet izverstne naravoslovske razlage.

Novičar iz avstrijskih krajev.

Iz Gradca. Za vodja poglavne ljudske in spodnje realne šole v Gradcu je dosedanji učitelj spodoje realke gosp. Anton Bizjak izvoljen.

Iz Zagreba. Dosedanji začasni šolski svetovavec za gimnazije na Horvaškem in v Slavoniji gosp. dr. A. Jarc je za pravega šolskega svetovavca poterjen.

Iz Terzaškega. Začasni šolski svetovavec gosp. V. Kořen je za pravega šolskega svetovavca ces. gimnazij na Terzaškem in Goriškem izvoljen.

Iz Novega mesta na Dolenskem 11. marca. S serčnim veseljem Vam morem povedati, da tudi na našem višjem gimnaziju se bode vprihodnje staro-slovenski jezik učil. Učili ga bojo iz Dunaja prišli gosp. prof. pater Ladislav Hrovat vsako sredo in saboto od 11—12 ure dopoldne, in sicer po slovnici Miklosičevi. Novomeščanski.

Iz Gorenskega. A. Št. Še pred desetimi leti je bilo veliko slišati od rokovnjačev. To so bili prava nadloga deželi, ki so po malem beračevali, po malem pa tudi kradli in s silo jemali. Marsikteri pošteni ženci, ki ni bila pri volji jim dati masla, špeha, jajc, plečeta ali mesenih klobas, ker družega niso brali, je priletela kaka gorka s šteklačo po gerbi. Imenitniših med rokovnjači je bilo dvanajst, ki so pravico imeli, križem mavhe nositi; če bi se bil kak manjši prederznil, mavho na križem djati, so ga dobro opokali, in mu naberačeno blago vzeli. Pa nekdanji krajnski komisar gosp. Janez Pajk, sedanji poglavar loške okrajne, je temu počenjanju kmali v okom prišel; nekaj jih je spravil k vojakom, nekaj v jetnišnico in delavnišnico, drugi so pomerli ali se dela lotili. Poglavar vsih rokovnjačev je pa bil Gregor Hrastnar po domače Véliki Grog. Bil je visoke čedne postave, enmalo podolzege obraza, snegobelih dolzih las, in zmiraj po vojaško oblečen. Zdaj že do malega slep je prihuljeno hodil, in se na dolgo palico operal, da ga je bilo čudno gledati. Bil je razgovoren, dobrovoljin in serčen, ako je dovelj smerduhe pod kapo dobil. Drugo svoje življenje je sam tako-le popisal: „Moja mati so bili v kamniški fari doma, jez sem nezakonsk soldašk otrok, rojen leta 1761 v Ljubljani. Okoli dvajset let star pridem k vojakom, bil sem 8 let tambor pri grenadirjih, 12 let sem še kito nosil. Moji vikši so me sperevega radi imeli. Ko sem pa neki večer v Šiški predolgo ostal, sem jo napak zastavil; ko jo pa človek v mladosti napak zastavi, mu je rada zmiraj na poti. Taka se je godila tudi meni. Drugi dan sem bil kaznovan, in potem sem začel vojakom vhaajati, pa vendar nisem bil nikdar dolgo časa zapert; palic in šib sem pa brez števila dobil, toda vse je bilo zastonj. Dvakrat sem bil v batalii in sicer pri Veroni in Basani. Potem sem bil v vojski vjet in na Francozko peljan. Leta 1812 sem šel z Napoleonom nad Ruse, pa sem na Poljskem ostal. Vsega vkup sem cesarja 29 let služil.“ — Ljudje pripovedujejo, da je rokovnjaški poglavar Véliki Grog svoje podložne v Udnem borštu nad Kranjem pod neko krivo jelko poročval, rekoč:

„In nomine patre
Vzem' jo na kvatre.
Če goršo dobiš,
Pa to zapustiš!“

Šesti dan tega mesca je v 94. letu svoje starosti na Tersteniku umerl.

Iz Ljubljane. Včeraj opoldne je mestni župan gosp. dr. Burger v družbi mnogih odbornikov izročil gosp. dežel-nemu poglavarju krasno pisano in vezano pismo na presvit-lega cesarja, v katerem je iskreno veselje razodeto, ki je navdajalo prebivavce ljublj. mesta ob veseli novici srečnega poroda presv. cesarice. — V nedeljo po véliki sv. maši so svitli knezoškof v stolni cerkvi novoizvoljenega prošta gosp. svetovavca deželnega poglavarstva dr. Simona Ladinig-a in pa novoizvoljenega korarja gosp. namestnika Jožefa Zupana slovesno učastili. — Našemu rojaku gosp. Francetu Potočniku, sedanjemu c. k. okraj-nemu inženirju arvaškega komitata na Ogerskem, so presv. cesar za zasluge pri cestodelstvu zlati križ podelili.

— Nedavnej sta bila v Ljubljani dva ponarejena bankovca po 100 fl. izdana; trgovca, ki sta ju vzela za dobra, sta ju še le pozneje za ponarejena spoznala. Papir je skor tanjši od navadnih bankovcev; zgornje vodeno znamenje v njih je dobro ponarejeno, spodnje pa slabeje; pisana sta lepo s tinto, ki je le enmalo bolj blede od navadnega tiska; naj lože pa, da sta ponarejena, se spozna iz tistega stranskega drobnega pisanja, ktero govori o prepovedi in kazni ponarejanja bankovcev; ta pisarija, posebno na levi strani, ni pravo pisanje, da bi se moglo brati, ampak je le prav drobna čačkarija, ktera nima nobenega pomena. Naznanjamo pa svojim bravcem to goljufijo, da se varujejo brez natančnega ogleda ne jemati bankovcev po 100 fl., zakaj ker sta dva, jih zamore tudi 10 in 20 pa še več biti.

Novičar iz raznih krajev.

Presv. cesarica in mlada nadvojvodinja ste zdrave. — C. k. ministerstvo nauka je 21. dan p. m. razglasilo načine, pod katerimi se smejo privatni učenci spuštati k preskušnam godnosti; §. 1. tega ukaza vелеva, da učenec, ki ni bil kot javen ali privaten učenec 8. gimnazijalnega razreda v kakošnem javnem gimnaziju vpisan, se ne more kjer bi hotel preskušnji godnosti podvreči, ampak mora deželno poveljarstvo tiste kronovine, kjer želi izpraševan biti, naj manj 3 mesce pred koncom šolskega leta poprositi, da mu določi gimnazij, kamor se ima zavolj preskušnje obrniti. — Novi kupčijski minister vitez Toggenburg — se piše iz Dunaja „Allg. Zeit.“ — je nastopil svojo imenitno službo in radovedno se pričakuje, kaj bo najpred počel. Mnogo in težavnih opravil ga čaka o kupčijskih in obertnijskih zadevah; naj važniša zadeva pa je kmetijstvo in njegovo namestovanje pri naj višji oblasti. Veselo je viditi, kako neznano krepko se je kmetijstvo v avstrijskem cesarstvu — in avstrijsko cesarstvo je pred vsem država kmetijstva — poslednje leta povzdigovati začelo. Al vse to hvale vredno prizadevanje je dosihmal še preveč razcepljeno, preveč posamno, zakaj blagodarna delavnost kmetijskih družb, ki si velike velike zasluge pridobivajo, čeravno se od njih le malo govori, ne morejo vsega same doveršiti; treba je tedaj, da bi kmetijstvo imelo namestovanje pri višji oblasti. — Nova železna cesta čez goro Semering je to zimo pač terdo skušnjo dobro prestala; povsod se je slišalo od zametov in zadržkov, le na ti celi cesti ni bilo vso zimo nobene spodtike. — Vsled povabila dunajskega društva sv. Severina, kakor smo v novičarji že omenili, se je 18 romarjev v Jeruzalem na božjo pot podalo: iz Monakovega fajmošter Mayer, — iz Freiburga v Brizgavi prof. Alban Stolz, knez Zeil, baron Kagenek, G. Braun, — iz Pozna Selinger, — iz Dunaja fajmošter pater Urb. Loritz, profesor pater Alb. Gatscher, fajmošter pater Ulr. Rois, knjigar Greif, rudar Plöchel, fabrikant Reinwein in pa malar Wörndle, — iz Marskega usnjarski mojster Mik, — iz Salcburga Kaltner, — iz Štajarskega grof Harnancourt-Unverzagt in pa kaplan Pozen; — odrinili so iz Tersta v petek po morji v Korfu, odtod grejo v Beirut in Jaffo. — Prihodnost o zadevah miru ali vojske je še zmiraj v tmo skrita, pa tudi se ne vé: ali bojo vse tiste vlade, ki so zdaj zedinjene, v prihodnje edine ostale. Znano je našim bravcem, da je državni zbor v Londonu sklenil, da se ima žalostni stan angleške armade v Krimu natanko preiskati, kdo je tega kriv. Poprejšni ministri so se zoper to preiskavo upirali, kakor da bi jim bila tern v peti, in so odstopili, ko je bilo vendar sklenjeno, da preiskava mora biti. Zdaj se sliši, da tudi cesar Napoleon je zoper to preiskavo in da je rekel, naj odbor jenja preiskovanje, sicer ne bote mogle francozka

in angleška armada v Krimu združene delati; — ako je to res, se novo angleško ministerstvo ne more drugače iz te zadrege rešiti, kakor da se razpusti sedanji državni odbor. Nasledke vsega tega pa — kdo jih more sedaj vediti? — Dva dunajska časnika sta prinesla te dni dosihmal malo verjetno novico iz rusovskega Kišeneva sledečega zapopadka: „Armado povelje naznanja, da bo avstrijska armada tje primarsirala; naj se prijazno sprejme in dobro oskerbuje; poškodka mejneterdnjave v Kotimu se ima pomakniti unostan Dnestra in naj vzame svojo zalogo seboj“. — Minister Russel ne bo na nobeno vižo dalje kot do velike noči na Dunaji ostal. — Iz Odes se slišijo žalostne novice; nekaj tako živo kupčijsko mesto je prazno in zapušeno; kdor je mogel, je bežal, ker vsaki dan se je bati, da bi bombe sovražne armade ne razdajale vsega; kjer so popred trgovci razkladali in nakladali žito in drugo blago, sedaj vojaki na stražah stojé. — Infant španjski Don Carlos, sedaj grof Molina imenovan, ki je v pregnanstvu živel, je 10. t. m. v Terstu umerl 67 let star. Naj stareji sin njegov, princ iz Asturije, sedaj grof Montemolin imenovan, je od očeta svojega izvoljen za kralja španjskega, ker misli, da po pravici njemu vladarstvo v Španiji gré. — Na Sardinskem je lotrija prepovedana. — Na Holandskem so strašne povodnji. — V Carigradu je že veliko poslopje za samostan frančiškanski kupljeno; ta samostan pa ne bo samo stanovanje Frančiškanov, temuč tudi pribežališče revnih; sliši se, da se bo tudi več katoliških cerkev v Carigradu zidalo.

Zaklad.

„Zastavite urno roké!
Pod skalo leto-le leže
Velici, neizmerni zakladi:
Nezmerno rumen'ga zlatá,
In bel'ga nezmerno srebrá
V globoko zavarvani kadi.

Marija, ki srenja te ta
Dobrotnico mило spozná,
Dans skaži se nam pomočnico,
Pomagaj, da srečno iz tlá
Zaklad se pripravi zlatá,
In damo ti v dar polovico“.

Tak kliče in prosi druhal
In ročniše v nedrije tal
Lopate in krampe pritiska.
»Al slišite brenčat' zemljó?«
Še enkrat zastavi z močjó, —
Zlato se rumeno zabliška.

„Le hitro okoli kadi
Verzite vezila vervi,
Da v zemlji se teža omaja;
Kopajte na vsako še stran,
Da zdajci in zdajci na dan
Napolnjena kad se primaja“.

So vse okopane strani,
Kad maejo krepke vezí.
„Zdaj vprite, tišite, vlecite,
Kar vsacemu moč pripustí!
Neplačano delo to ní,
Saj veste, zakaj se potíte!“

In hujše vsakter se opre,
In kad se zaziblje, zmaje,
Se dviga, se dvigne, se vstavi;
Pa sila povikšana vsa
Prisili na ravne jo tla,
In tamkej jo krepko postavi.

„Bedaci, neumneži mí!“
Zdaj cela druhal govóri,
»Da stor'li smo tako oblubo!
Čemu bo Marii zlato?
Čemu bo Devici srebro?
Molitev le vzame za ljubo“.

„Zatorej nar umniše bo,
Če s srebrom med nami zlato
Pravično bi se razdelilo —.“
Al groza! — zdej tla se odpró,
Kad z zlatom in srebrom požró,
Delitve več treba ni bilo. X.

Stan kursa na Dunaji 12. marca 1855.

Obligacije	5 %	82 ⁷ / ₈	fl.	Esterhaz. srečke po 40 fl.	83 ¹ / ₂	fl.
državnega	4 ¹ / ₂ %	72	„	Windišgrac. „ „	20	„ 29 ¹ / ₂ „
dolga	4 %	64	„	Waldstein. „ „	20	„ 28 ⁷ / ₈ „
	3 %	50	„	Keglevičeve „ „	10	„ 12 ¹ / ₄ „
	2 ¹ / ₂ %	41 ¹ / ₂	„	Cesarski cekini.	5 fl.	53
Oblig. 5 % od leta 1851	B 95	„		Napoleondor (20 frankov)	9 fl.	51
Oblig. zemljiš. odkupa 5 %	72 ¹ / ₂	„		Suverendor	17 fl.	10
Zajem od leta 1834	219	„		Ruski imperial	10 fl.	9
„ „ 1839	120 ¹ / ₂	„		Pruski Fridrihsdor	10 fl.	40
„ z loterijo od leta 1854	106 ¹ / ₈	„		Angleški suverendor	12 fl.	24
„ národní od leta 1854	86 ¹ / ₈	„				

Nadavk (agio) srebra:
na 100 fl. 26³/₄ fl.

Loterijske srečke:

na Dunaju { 10. marca 1855: 56. 82. 50. 26. 87.
v Gradcu { 34. 22. 57. 26. 39.

Prihodnje srečkanje bo na Dunaju in v Gradcu 24. marca 1855.